

درد شکم

۱۳ نوع درد شکم را جدی بگیرید:

اگر درد بالای شکم در اثر فعالیت، مثلا ورزش کردن یا بالا رفتن از پله ایجاد شود، به خصوص اگر با تهوع و تنگی نفس یا تعریق همراه باشد، ممکن است علامت درد قلبی باشد. متاسفانه مبتلایان به چنین دردهایی خیلی دیر مراجعه می‌کنند و اغلب درد را به مشکلات معده نسبت می‌دهند.

برخی از دردهای شکمی، ساده و پیش‌پا افتاده‌اند و به درمان نیاز ندارند و خود به خود بهبود می‌یابند، اما گاهی دردهای شکمی، خطرناک و حتی کشنده هستند و اگر طی چند ساعت به کمک بیمار نشتابیم، جان و سلامت وی در معرض خطر قرار می‌گیرد.

، **نفخ** دردهای شکمی نوع اول، مثل درد ناشی از اسهال، دل‌پیچه و عادت ماهانه خانمها را تقریباً همه مردم می‌شناسند و حداقل چند بار در طول زندگی آن را تجربه کرده‌اند.

دردهای خطرناک یا جدی، خصوصیتی دارند که توجه به آنها برای اقدام به موقع و مراجعه به پزشک مهم است.

شکم به حد فاصل بین پرده دیافراگم (پرده زیر ریه‌ها) تا ناحیه ورودی لگن گفته می‌شود و یک حفره تو خالی است که برخی اندامهای تو خالی مثل بخش کوچکی از مری، معده، روده بزرگ و کوچک و نیز کبد، لوزالمعده، طحال و کیسه صفرا در آن جای گرفته‌اند.

در دو طرف مهره‌ها و در ناحیه پشت، کلیه و سیستم مجاری ادراری و کمی پایین‌تر و در ناحیه تختانی شکم، رحم، تخمدان‌ها و ضامان آن در جنس مونث قرار گرفته‌اند. آسیب و اختلال عملکرد در هر کدام از این بخش‌ها باعث ایجاد درد می‌شود.

از آنجا که این اندامها در کنار هم قرار گرفته‌اند، یکی از بهترین روش‌های اولیه برای تشخیص درد، توجه به علائم و نشانه‌های ظاهری است.

دردهای شکمی متفاوت و از شایع‌ترین علل مراجعه بیماران به پزشک هستند. ۱۳ نوع از آنها که به پیگیری و مراجعه به پزشک نیاز دارند عبارتند از:

۱- درد ارجاعی

منشا این دردها از محوطه خارج شکمی است، یعنی بیمار یا درد شکم به پزشک مراجعه می‌کند و بعد از معاینه‌ها و آزمایش‌ها معلوم می‌شود مثلا درد مربوط به عفونت قسمت تختانی ریه و در اثر سینه پهلو کردن بوده، یا عفونت باعث انتشار درد به حفره شکمی شده است. این نوع دردها از نوع ارجاعی هستند.

۲- درد شدید و نفس گیر

دردهای ناتوان‌کننده و شدید که فرد در اثر آن خمیده و دولا راه می‌رود، نمی‌تواند بخوابد، یا قادر به حضور در محل کارش نیست، از نوع شدید هستند و به بررسی نیاز دارند.

۳- درد متداوم

دردهای کوتاه‌مدت شکمی معمولا مهم نیستند، مثل تولید گاز زیاد در روده‌ها و حرکات آن ممکن است درد ایجاد کنند و معمولا بعد از مدت کوتاهی، بهبود می‌یابد، ولی تداوم آن می‌تواند مشکل‌ساز باشد. دردهای شدید عودکننده و طول کشنده از مواردی هستند که باید بررسی شوند.

۴- درد همراه با تب

، درد غیرمعمولی و معمولا نشان‌دهنده تب درد همراه با یا زخم‌های معده وجود عفونت داخل بدن است. گاهی اثنی‌عشر دچار پارگی می‌شوند و در حفره شکم عفونت ایجاد می‌کنند. آبسه‌های داخل شکمی، التهاب کیسه صفرا یا لوزالمعده و سنگ‌های کلیوی که دچار عارضه شده‌اند، از علل مهم تب همراه با دل‌درد هستند و همگی بیماری‌های مهمی به شمار می‌روند.

۵- درد همراه با زردی پوست

وجود درد همراه زردی پوست، به بررسی دقیق‌تر و گاه بستری شدن بیمار نیاز دارد. این علامت می‌تواند به علت ، تکان خوردن آن و در نتیجه انسداد **بسیک کیسه صفرا** وجود مجرای صفراوی باشد. این بیماران با دل‌درد شدید مراجعه می‌کنند و گاهی لازم است در اسرع وقت **استیفرالغ** و تحت عمل جراحی قرار گیرند.

۶- دردی که به پشت می‌زند

دردهای دردهایی که به پشت می‌زنند، ممکن است با یا دردهای عضلانی اشتباه گرفته شوند، ولی همراهی **کمر** درد شکم و درد پشت گاه به دلیل التهاب پانکراس است. این بیماران باید **زخم اثنی‌عشر** یا التهاب و (**پانیکرائیت**) از نظر قلبی هم بررسی شوند. دردهایی که از ناحیه کمر شروع و به کشاله ران انتشار می‌یابند، معمولا ناشی از بیماری‌های کلیوی مانند عفونت کلیه و سنگ‌های کلیوی هستند.

۷- درد همراه با خونریزی گوارشی

درد شکم و استفراغ حاوی خون، می‌تواند به دلیل خونریزی از مری یا معده باشد. خونریزی گاهی ناشی از وجود زخم در یا حتی **کیدی** دستگاه گوارش فوقانی، بیماری‌های مزمن **خونریزی** سرطان‌های دستگاه گوارش است. گاهی نشان می‌دهد و **مدفوع** خود را با سیاه‌رنگ شدن **گوارشی** برخی اوقات در فرد دچار درد شکم، خون روشن به همراه مدفوع یا بدون آن از مقعد دفع می‌شود. در همه این موارد باید هرچه سریع‌تر به پزشک مراجعه شود.

۸- دردی که با تغییر وضعیت، شدت می‌یابد

اگر در اثر حرکت، پهلو به پهلو شدن و سرفه، درد ناحیه شکم تشدید شود، احتمالا اتفاق مهمی افتاده و پرده پوشاننده حفره شکم دچار التهاب شده است. به این حالت پریتونیت گفته می‌شود. پریتونیت یکی از اورژانس‌های پزشکی است و اغلب به عمل جراحی اورژانس نیاز دارد. چنین افرادی در زمان معاینه شکم با کوچک‌ترین فشار روی جدار شکم دچار درد بسیار شدید می‌شوند. سوراخ شدن جدار روده یا معده و انسداد عروقی که به روده‌ها خون‌رسانی می‌کنند، از علت‌های منجر به پریتونیت (التهاب حفره داخلی شکم) هستند.

۹- دردی که به کشاله ران تیر می‌کشد

دانشگاه علوم پزشکی تبریز

مرکز آموزشی و درمانی امام رضا (ع)

درد شکم

تهیه کننده:

سهیلا فیلی اسکونی

مسئول آموزش به بیمار و سلامت همگانی

دیماه ۱۳۹۵

یک بیماری ویروسی است که گاهی با درد نسبتاً شدید زونا شکمی آغاز می‌شود و ابتدا تشخیص آن دشوار است، ولی بعد از حدود یک هفته از شروع علائم، ضایعات تاولی آن در ناحیه دردناک شکم پدیدار و تشخیص قطعی می‌شود. معمولاً این درد، یک‌طرفه است.

۱۲-درد قاعدگی

عادت در بیشتر خانمها به فاصله کمی قبل از شروع آغاز می‌شود. بسیاری از خانمها با این نوع درد ماهانه آشنایی دارند و آن را در هر بار قاعدگی تجربه می‌کنند. اگر هر دوره درد به صورت غیرعادی و متفاوت از دوره‌های قبلی کیست بود، بیمار باید تحت بررسی قرار گیرد. ممکن است ، شبیه بارداری‌های خارج رحمی پاره شود، یا حتی تخمدان این دردها را ایجاد کند.

دردهایی که از ناحیه کمر شروع و به کشاله ران انتشار عفونت می‌یابند، معمولاً ناشی از بیماری‌های کلیوی مانند هستند. بیماران اغلب شکایت‌های سنگ‌های کلیوی و کلیه دیگری از قبیل سوزش ادرار، تهوع و استفراغ هم دارند.

۱۰-درد عصبی

برخی بیماران هنگام مراجعه به یک نقطه خاص مانند ناف یا پهلو یا نقطه‌ای در زیر دنده‌ها اشاره می‌کنند و از درد این نواحی شکایت دارند و در معاینه و بررسی‌های نکته‌ای که نشان‌دهنده بیماری باشد، یافت نمی‌شود. این دردها بیشتر جنبه روحی روانی (سایکوسوماتیک) دارند. در این زمان های لیسترسی پزشکان بیمار را به خواب خوب، ورزش و کنترل محیطی تشویق می‌کنند و در صورت لزوم به روان‌پزشک ارجاع می‌دهند.

۱۱-دردی که در اثر فعالیت ایجاد می‌شود

این نوع درد شکم باید جدی‌تر بررسی شود. اگر درد بالای شکم در اثر فعالیت، مثلاً ورزش کردن یا بالا رفتن از پله ایجاد شود، به‌خصوص اگر با تهوع و تنگی نفس یا تعریق همراه باشد، ممکن است نشانه درد قلبی باشد. متأسفانه مبتلایان به چنین دردهایی خیلی دیر مراجعه می‌کنند و اغلب درد را به مشکلات معده نسبت می‌دهند.

خصوصیت مهم درد قلبی آن است که در اثر فعالیت تشدید می‌شود و با استراحت بهبود می‌یابد.

قفسه به هیچ وجه در حمله قلبی گاهی درد ناشی از یا بازوها احساس نمی‌شود و فقط در ناحیه بالای سینه شکم احساس می‌شود.

۱۲-درد زونا

با آرزوی سلامتی برای شما بیماران
و همراهان محترم

منبع: پرونر-سودارث -سایت های علمی

imamreza.tbzmed.ac.ir